

Program prac remontowo-konserwatorskich fasad budynku Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I stopnia im. I.J Paderewskiego przy ul. Basztowej 8 w Krakowie.

Niniejszy program prac remontowo – konserwatorskich jest aktualizacją programu prac remontowo-konserwatorskich zatwierdzonego decyzją Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr 204/17 z dnia 20.02.2017 Sygn. OZKr.MFO.500-897/09/17.

1. Opis obiektu

Zespół Szkół Muzycznych mieści się w zabytkowym kompleksie budynków usytuowanych pomiędzy ul. Basztową, a ul. Sereno Fenn'a w Krakowie. Kompleks ten powstawał etapami w latach 1868 — 1895, wg projektu architektów Tomasza Prylińskiego i Polatyńskiego.

Pierwotnie zespół budynków przeznaczony był dla Towarzystwa Asekuracyjnego FLORIANKA. Po drugiej wojnie światowej gmachy przejął Zespół Szkół Muzycznych. Obecnie budynek przy ulicy Basztowej 8 przeznaczony jest na cele Podstawowej Szkoły Muzycznej.

W roku 1986 rozpoczął się generalny remont obiektu, który zakończono w roku 1991.

Fasada frontowa budynku przy ul. Basztowej 8, 3 kondygnacyjna, siedmioosiowa, (analogiczna do fasady budynku Basztowa 6), posiada gzyms wieńczący wsparty na kroksztynach z motywem liści akantu, pod spodem bogato dekorowany pas z kostkowaniem i wolimi oczkami. Nad gzymsem kamienna attyka ze słupkami i tralkami. Okna I piętra ujęte w profilowane, uszate opaski.

Gzyms nadokienny profilowany z motywem roślinnym. Parter oddzielony od I piętra gzymsem profilowanym. Okna parteru ujęte w uszate opaski ze zwornikiem i gzymsem nadokiennym. Gzyms podokienny wydatny wsparty na dwóch wspornikach. 6 okienek piwnicznych ujętych w prostokątne, profilowe obramowania. Dolna kondygnacja boniowana. W 3 osi znajduje się portal kamienny z bramą główną. Portal prostokątny, węgory wsparte na wysokich cokołach. Węgory profilowane, zdobione motywem plecionki, akantem i wolimi oczkami, zwieńczone gzymsem.

Fasada frontowa budynku Basztowa 7 (wyższa), cztero kondygnacyjna, 6-cio osiowa. Zakończona attyką kamienną ze słupkami i tralkami, w osi środkowej na postumencie figura św. Floriana, po bokach kamienne figury aniołków.

Gzyms wieńczący profilowany, wsparty na kroksztynach z motywem liści akantu, poniżej którego znajduje się szeroki fryz z motywami roślinnymi. Okna II piętra z półkolistym tympanonem, którego zwielokrotniony gzyms podtrzymują dwie wolutowe kroksztyny.

W polu nadokiennika bogato rzeźbiona girlanda roślinna. Okna ujęte w uszate, profilowane opaski, podokiennik podtrzymywany przez dwie proste kroksztyny. Pomędzy parami okien motyw kartusza owalnego.

I piętro o bogatym wystroju architektonicznym. Otwory okienne ujęte w zdwojone pilastry o wysokich bazach i profilowanych kapitelach, po bokach zdobione motywem wolut, całość zwieńczona profilowanymi, trójkątnymi tympanonami, pod którymi przebiega gzyms z motywem wolic oczek na osi pilastrów. Okna ujęte w profilowane uszate opaski. Pomędzy oknami znajdują się pola z profilowanymi płycinami.

Narożniki I i II piętra zdobione boniowaniem. W środkowej części fasady balkon kamienny, z tralkami, wsparty na sześciu wolutowych kroksztynach.

Parter oddzielony od I piętra wydatnym gzymsem. Dekoracja okien parteru analogiczna jak w budynku Basztowa 8.

Pola pomędzy oknami i na narożach zdobione boniowaniem.

Parter oddzielony od części piwnicznej gzymsowaniem. Na całości boniowanie. 5 okienek piwnicznych ujętych w prostokątne opaski profilowane.

Fasada tylna budynku (od podwórka), 4 kondygnacyjna, pięcioosiowa, zwieńczona kamienną attyką. Gzyms wieńczący wydatny, profilowany. Fasada z wysuniętym ryzalitem na osi środkowej. W ryzalicy po 3 okna, w bocznych osiach okna szersze po 1 szt. Okna II piętra w profilowanych opaskach. Okna I piętra w ryzalicy w profilowanych opaskach z gzymsem nadokiennym.

W niniejszym tekście wykorzystano informacje zawarte w opracowaniu „Zestawienie elementów zabytkowych dla, potrzeb konserwatorskich” Miejskiego Biura Projektów z roku 1987.

2. Stan zachowania

2.1 Tynki i profile ciągnione

Tynki płaskie i boniowane, wykonane z zaprawy wapienno-cementowej, prawdopodobnie w znacznym stopniu wymienione na nowe podczas generalnego remontu Wykonanego w latach 1986-1991, wykazują miejscowe odspojenia i spękania widoczne na dużych płaszczyznach. W partiach przyziemia i pod gzymsem wieńczącym, zwłaszcza w okolicy rury spustowej i rynny, tynki całkowicie odspojone i zamknięte z powodu nieszczelności tychże. W miejscach odspojień warstwy malarskiej (prawdopodobnie wraz z warstwą tynku), widoczna jest poprzednia powłoka malarska w kolorze intensywnego ugru, co sugerowałoby, że podczas ostatniego remontu na powierzchni fasady została wykonana tzw. „przecierka” z zaprawy wapienno-cementowej, która nie mając odpowiedniej przyczepności do nie przygotowanego w sposób właściwy podłoża teraz odspaja się odsłaniając poprzednią wymalówkę. Profile ciągnięte również spękane, miejscami odspojone od podłoża. Warstwa malarska wykazuje silne pęknięcia, złuszczenia i spęcherzenia.

2.2 Sztukaterie

Elementy sztukatorskie na ogół są w dobrym stanie technicznym. Jedynie pod gzymsem wieńczącym i w nadokiennikach widoczne są skutki zamakania tych elementów spowodowane nieszczelnymi ofasowaniami blacharskimi w postaci złuszczeń powłoki malarskiej i odspojenia fragmentów elementów. Widoczne są również spękania powstałe na skutek niewłaściwego połączenia ze sobą poszczególnych odlewów. Farba użyta do malowania fasady robi wrażenie nieprzepuszczalnej dla gazów i wilgoci zawartych w murach, o czym świadczą liczne odspojenia powłoki malarskiej.

2.3 Kamieniarka

Kamienne detale architektoniczne wykonane są z dwóch gatunków kamienia: Cokoły, nakrywy i słupki attyki, postumenty pod rzeźby figuralne, balkon, portal i cokół wykonane są z piaskowca, natomiast tralki attyki, sterczyny, kule, rzeźby figuralne i drobne elementy portalu z wapienia pińczowskiego.

Cały kamienny wystrój budynku, podczas ostatniego generalnego remontu został poddany gruntownym pracom konserwatorskim i pozostaje w dobrym stanie technicznym. Wszystkie elementy kamienne wykazują zabrudzenia pochodzenia

atmosferycznego (smolistego). Widoczne są również, zwłaszcza na obiektach z piaskowca, zbyt ciemne partie kitów, uwydatnione na skutek nierównomiernego starzenia się różnych materiałów. Połączenia kamieni (fugi) w wielu miejscach wykruszone.

2.4 Ofasowania blacharskie

Wykonane z blachy stalowej ocynkowanej, wykazują zużycie spowodowane utlenieniem się warstwy cynku i powstaniem wielu ognisk korozji. Połączenia i mocowanie blach do podłoża nie są wykonane w sposób właściwy, co spowodowało zamakanie ofasowanych nimi elementów. Rury spustowe w wielu miejscach nieszczelne, obejmują mocujące rur i haki rynien skorodowane.

2.5 Stolarka okienna

Pozostałe jeszcze (nie wymienione) okna skrzynkowe, wykonane z drewna miękkiego, lakierowane farbami ftalowymi kryjącymi, szklone szybami okiennymi gr. 4 mm, wykazują liczne defekty techniczne spowodowane zdeformowaniem się elementów, wykonanych z drewna litego, nie sklejonego warstwowo. Podczas wizji lokalnej, użytkownik wykazał liczne nieszczelności okien, brak odpowiedniej izolacyjności cieplnej i akustycznej. Ponadto w większości przypadków mechanizmy zamykające są niesprawne. Okna skrzynkowe, są sukcesywnie wymieniane na nowe okna drewniane spełniające wymogi współczesnych norm.

3. Postępowanie konserwatorskie

3.1 Tynki płaskie, boniowane (rustyka), profile ciągnione.

1. Usunięcie odspojonych i osypujących się tynków do powierzchni wątku ceglanego, usunięcie „przecierki” wapienno-cementowej pokrywającej prawdopodobnie większą część tynków płaskich i profili ciągnionych;
2. Poszerzenie pęknięć i zarysowań tynków płaskich i profili ciągnionych;
3. Hydrodynamiczne odczyszczenie powierzchni odsłoniętej cegły i tynków z brudu, kurzu i resztek starych farb z doczyszczeniem mechanicznym (ręcznie);
4. Uzupelnienie tynków płaskich zaprawą tradycyjną wapienno-cementową;
5. Wypełnienie pęknięć i rys zaprawą zbrojoną w masie mikrowłóknem szklanym, np. IspoKlasyk, Caparol Fassadenspachtel;
6. Uzupelnienie ubytków profili ciągnionych zaprawą Ispo Stuckprofilmortel;
7. Wykonanie na powierzchni tynków i profili ciągnionych gładzi z zaprawy zbrojonej w masie mikrowłóknem szklanym np. Ispo Klasyk, Caparol Fassadenspachtel;
8. Impregnacja powierzchni tynków i profili ciągnionych preparatem polikrzemianowym Kabe Novalit GF;
9. Malowanie powierzchni fasady, dwukrotne farbą polikrzemianową, Novalit F, ze zróżnicowaniem kolorystycznym;

3.2 Sztukaterie.

***kroksztyny, kostkowanie, rozetki, wole oczka, fryz roślinny, girlandy, wsporniki, kartusze.**

1. Odczyszczenie powierzchni sztukaterii z powłok farb wapiennych metodą mechaniczną (ręcznie);
2. Poszerzenie pęknięć powstałych na skutek niewłaściwego połączenia odlewów i wypełnienie ich materiałem trwale elastycznym;
3. Uzupelnienie ubytków, np. zaprawą Ispo Stuckprofilmortel Fein, z obróbką kitów;
4. Gruntowanie powierzchni sztukaterii gruntem polikrzemianowym;
5. Malowanie powierzchni sztukaterii dwukrotne farbą polikrzemianową Novalit F.

3.3 Kamieniarka.

- **attyka**
cokoły, nakrywy, słupki, postumenty — piaskowiec;

tralki, kule, sterczyny — wapień pińczowski;

- **balkon**
płyta, kroksztyny, cokoły, nakrywy, tralki — piaskowiec;
- **portal** - piaskowiec, wapień pińczowski;
- **rzeźby figuralne** - św. Florian, putta — wapień pińczowski.
- **cokół** - piaskowiec.

1. Wstępne odczyszczenie powierzchni kamienia z zabrudzeń atmosferycznych - ręczne zmywanie przy pomocy miękkich szczotek, ciepłą wodą z dodatkiem obojętnego detergentu, obfite spłukanie czystą wodą;
2. Doczyszczanie opornych zabrudzeń powierzchni kamienia: wapień pińczowski przy pomocy okładów z kwaśnego węgla amonowego, piaskowiec przy pomocy preparatu Remmers Fassadenreiniger Paste;
3. Usunięcie obłuzowanych połączeń kamieni (fug);
4. Wykonanie nowych fug z zaprawy tradycyjnej, podbarwionej w masie na kolor fug istniejących;
5. Uzupełnienie ubytków powierzchniowych kamienia kitami Remmers Funcosil Restauriermortel;
6. Hydrofobizacja, powierzchniowa kwilenia preparatem Sarsil H-14R;
7. Scalanie kolorystyczne kitów.

3.4 Ofasowania blacharskie.

1. Demontaż ofasowań blacharskich wykonanych z blachy stalowej ocynkowanej;
2. Sprawdzenie stanu podkładów pod ofasowaniami gzymsów, parapetów, nadokienników, ewentualna wymiana lub uzupełnienie podkładów;
3. Zagruntowanie wylewek gruntem Kabe Budogrunter;
4. Wykonanie i montaż nowych ofasowań blacharskich z blachy tytanowo-cynkowej na kleju bitumicznym Enkolit;
5. Wymiana rur spustowych wraz z akcesoriami na rury z blachy tytanowo-cynkowej.

3.5 Stolarka okienna.

Ze względu na niezadowalający użytkownika stan techniczny stolarki okiennej w znacznej mierze całkowicie wymienionej podczas gruntownych prac remontowych

budynku przeprowadzanych w roku 1988-1991, a w tej chwili nie spełniającej podstawowych wymogów izolacyjności cieplnej, dźwiękowej i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej, stolarka od kilku lat jest sukcesywnie wymieniana na nową, drewnianą, spełniającą współczesne normy i wymagania.